

SZARVAS ÉS VIDÉKE

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-út 9 szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratot a szerkesztőség nem ad vissza. Nyitvatartás egy sor közlési díja 50 f.

PELELŐS SZERKESZTŐ DR. SÁMUEL ANDOR.

KIADÓHIVATAL:

Belicey-út 9 szám, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők.

Előfizetés: Egész évre 10 k. fél évre 5 k. Vidéken 12 k. Egy szám 30 f.

Engedetlen professzorok.

Sokan sehogysem akarják észrevenni, hogy az idők kereke hatalmas lendülettel s régi intézmények, elavult ósdi formák, korhadó és üres komédiázásokká sülyedt paragrafusok zuhannak bele az emberesebb állapotokat formáló forradalmi jelen tisztító ragyogóan izzó kohójába. A szociáldemokraták érdeme annak a nyílt, egyenes, becsületesen férfias szellemnek megteremtése, mely félrelökve minden előítéleskedő képmutatást s nyakát tekerve a barátcsuhába bujt álszenteskédő brutalitásnak, szabad és széles utat nyitott az igaz fejlődés, az igaz haladás számára. A meggyőződés, a gonodolat, a lelkiismeret szabadsága most már nem hiú délibáb, de maga a megtestesült, gyönyörű valóság. A magasabb eszmények felé törő emberi lélek fenséges szárnyalását nem lehet többé középkori elfogultsággal béklyókba verni. Szabaddá tették az utat bátor és akaraterős férfiak, a forrongó, új idők lelkes apostolai. A gondolatszabadság hatalmas öreként áll a hazai közoktatás élen a vasenergiájú igazságos érzületben s emberiesen felvilágosodott szellemben kiváló kultuszminiszter: Dr. Kunfi Zsigmond. Elveiért, meggyőződéséért háttérbe szorítani nem engedi azokat, kinek szellemi kiválósága csakis díszfényt és dicsőséget nyújthat a magyar kultúra, a magyar elme presztízse számára. Az új idők szelleméből kipottyanó egyetem ósdi autonómiája szent borzadállyal horkan fel arra a rettenetes eshetőségre, hogy a tudományegyetem katedráit szociáldemokrata tudósok szentségtelenítsék meg. Ők meg mindég azokba a hazugságokba burkolódzó időkbe képzelik magokat, amikor bűn volt a szociálistának lenni. Nem veszik észre, hogy amit bűnnek láttak akkor, azt most a hatalmas megtisztulás ideje a legszebb erényé magasztosította. És renitenskednek. És gyerekes nyakassággal szállanak szembe az új időkkel. Nem látják be, hogy a kenetteljes bohóc-

kodások és hipokrita-frázisokkal való szemforgató kalózkodások ideje lejárt. Olyan időkben élünk, amikor világi, egyházi törvények, szabályok, jogszokások, morális elvek gyökeres reformon kell, hogy keresztül menjenek. Változtatni kell mindenben, mi kerekítője a forradalmi kohóban megtisztult és emberiesen megnemesedett szellemnek. Vérszegény és életképtelen ontónóm jogokkal veszedelmes most handabandázni. Haszontalan papirrongyokként seprni el őket ugyanis az idők viharos szele s épít helyettök a szabadabb érvényesülést biztosító, olyan szilárd bástyafalakat, melyeket a magokat és maradiságukat figyelmeztetni nem tudó, szemüveges, mérges, professzor bácsik haszontalan fognak döngetni antracén-tintás, ványadt öklükkel.

IK.

Ev. egyházközségi felügyelőválasztás az ötemplomban.

Az egyházhívek rég nem tanúsítottak oly szármalisan csekély érdeklődést az egyházközségi felügyelőválasztás iránt, mint az elmúlt vasárnap. Az igazgató-lelkész, Bartos Pál jelentette, hogy mindössze két jelöltről van szó, Nikelszky Zoltán tanítóképző igazgatóról és Réthy Vilmos ecetszesz-gyárosról. Szrnka J. János felszólalván, hangsúlyozta, hogy a felügyelői állás betöltésénél olyan embert válasszanak, ki szarvasi születésű s nemes áldozatkészsége és kegyes buzgalma által érdemeket és becsülést szerzett egyházánál. Amint aztán szavazásra került a sor, a hívek tartván a névszerinti szavazástól, egyszerre kifelé tódultak s alig maradtak benn a szavazásnál. A többséget Nikelszky Zoltán kapta. Megválasztását néma csendben vették tudomásul a hívek. A felügyelő választásnál különben a kispapok sem értettek egyet és sajnálatosan lehetett tapasztalni a

választás iránt tanúsított elszomorítóan csekély érdeklődés alapján, hogy hiányzik egy hatalmas, imponáló egyéniség, ki életet lelkesedést, megfelelő hitbeli buzgalmat és összetartást tudna teremteni az ev. egyházközség hívei között. A választást, mint halljuk, megfellebbezik. A választással kapcsolatban még csak azt jegyezzük meg, hogy többen meglepődtek azon, hogy mi lapunk számában panaszosan említettük az érdekes tanítóválasztás kimaradását a jelöltek névsorából. Az egyházi törvények szerint ugyanis lehetetlennek tartják, hogy a papok rendelkezése alá tartozó tanítók valamelyiké, mint felügyelő, felettese legyen az ő fellebbvalóinak. Ezen azonban semmi csodálni való nincs. Az új felügyelőnél ugyanis ugyanezen eset áll fenn. Mint igazgató-alája van rendelve az ugynevezett intéző bizottságnak, melynek egyházi feje Bartos Pál s tagjai között pedig az ev. lelkészek vannak. Különben is olyan időkben élünk, hogy sokkal értékesebb felsőbbség az, mely nem rangjával, de emberi erényekben való kiválóságával biztosít magának fölényt mások felett.

Tanítóknak készülő ifjaink boldogulása.

Tudomásunkra jutott, hogy e hó elején a következő levél ment a bányai ev. egyházközségi püspök urhoz:

„A szarvasi tanítóképzőben a tanítás hónapokon át szünetelt, pedig nagy berendezkedés és személyzet állott rendelkezésére és folytonos hiányok pótlása is lehetséges, mint azt a szomszédos főgimnáziumban folyó tanítás és a tápintézetbeli élelmezés igazolja. A lebzselés alatt több tanítóképzőbeli ifju érdekében történt lépés, hogy valami ésszerű módon ők is itt részesülhetnének kiképzésben, de a válasz elutasító. Nálam szintén melegen szóvátéve az ifjak ügye s én

érdeklődve sorsuk iránt, kértem névsorukat, amelyet ma kaptam kézhez. E szerint a következő hét ifju: Brózik Gyula 3. o. Szrenka Pál 3. o. Vjég Béla 3. o. Andrekovic János 4. o. Dankó Samu 1. o. Brlás Pál 3. o. és Holub Sándor 3. o. pályája akad meg, akik hibájukon kívül vesztének időt, esetleg pályafutást ezen a téren. Mindnyájan evangélikus intézetben szeretnének tanulni. Többen Eperjesen folytatták volna, de ott nem lehet; van köztük katonaviselt is.

Ezek érdekében kérem: méltóztassék esetleg elnöktársával együtt rendelkezni, hogy fent nevezett ifjak kivételesen az intézetbe fölvehető legyenek e tanévben és bejárhassanak a tanításokra. Az az okosság, ha nehéz helyzetben a lehetőség határán belől hasznosan és célszerűen járunk el. Kifogások, tehetők és ezer volt az ellen is, hogy leányok ifju tanulókkal együtt járassanak, nem régen még lehetetlen volt, ma itt a gimnáziumban nagyon sok leány jár a fiukkal együtt az osztályokba, úgy az egyetemén, ugyan miért ne járhatna ez a héti ifju is a leányok közt a tanításokra? Ideiglenesség átmenet. Ki tudná ma a jövőt?

Bármily nagy hódoló-tisztelője legyen valaki a női nemnek, nincs jogosítva a finemen levők boldogulását akadályozni.

Mindig a kissebbség embere re voltam a gyöngébbet és elnyomottat jól esett kis erőmmel támogatni, az erős, a hatalmas úgy sem szorul rá, — ez okból méltóztassék megengedni, hogy ez ügyben alkalmatlanságra voltam.

Hazánk térképe.

Írta: Benka Gyula.

Nézd meg hazánk térképét és gondolkozzál! Bizony következtetéseitekben oda fogsz jutni, hová bennünket történelmi fejlődésünk juttatott.

Földrajzzal foglalkozó tudósok állítják, hogy határozott alakú földterület a rajta élő lakosok kialakulására nagy befolyást gyakorol.

Hazánk földje félre nem ismerhető módon magába zárt, egységes terület. Kárpátok koszorúzzák Dévénytől Orsováig s nyugat felől az Alpések nyulványai képeznek bár kevésbé zárt határvonalat. Lejtőin a folyó vizek a Poprád és Dunajec kivételével mind a Duna és Tisza medencéjében omolnak. De aminő egységes hazánk földrajzi alakulata, úgy egységes és

hatalmas közérdek fűzte össze a multban s fűzi össze a jelenben annak népvegyületből keletkező lakosságát. Már Szent István fiának adott utasításában mondá, hogy gyöngye és főrékeny az az ország, mely egy nyelvű lakosságból áll. Ezért telepített be iparüző németeket, olasz bányászokat, hogy hazánk lakói azoktól tanulják el a különböző foglalkozásokat s főleg keresztény szellemben művelődjenek. Ez országszervező felfogásával Szent Istvánnak merőben ellentétes az olasz jugtudósnak, Manciuinak tana, ki az erős állam alakulásának föltétül az egy nyelvet és egy vallást tekinti.

Európa sorsa felett ma végzet fog dönteni. Ez a végzet Manciuinak ad igazat. De a mult tapasztalataira gondolva be kell ismernünk, hogy hazánk szerencsés fejlődésére nagy befolyást gyakoroltak úgy a felvidék, mint Erdély, mint Szerbia és Horvátország nem magyar ajkú lakói.

(folytatjuk.)

H I R E K

— Tisztújítás az ev. egyháznál.

A szarvasi ev. egyházközség legutóbb tartott közgyűlésén igazgató lelkészé Bartos Pált választottak két évre szóló megbízatással. Az iskolatügyek kezelője Kelló Gusztáv, az árvalügyek intézője Placskó István lett. Jegyzőnek Piliszky János tanító helyébe Komlóvszky Ferenc s. lelkészt tették, ellenőr Dankó Soma maradt. Ezen kívül esküdteket custosokat választottak, nagy számmal.

— **Munkássorozás készül.** Hivatalos körökben azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a munkaképes egyéneket bizonyos korosztályon belül — husz korosztályról volna szó szemlének vetik alá és alkalmasságuk esetén „besorozzák”. Ha a besorozattak hajlandók valamilyen szakmát vállalni, a lehetőséghez képest abba a szakmába osztják be, amennyiben az illető munkaszakmában nincsen munkaalalom, akkor a munkabizottság, az állami munkáshivatal utal ki számukra megfelelő munkát.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számában említést tettünk a jan 17-iki zavargással kapcsolatban Kiss Sándor tanítóképző tanár malőrjéről s azt köztük a többi között, hogy nevezett a szarvasi Kiszgazdák Körének alelnöke. Ez azonban tévedésen alapszik, mivel nem ő, de Nikelszky Zoltán tanítónőképző igazgató az alelnök. Az igazság kedvéért szükségesnek tartottuk ezt a helyesbitést.

— **Oktató matinéket fognak rendezni.** A kormány igen becses kulturális akciót indított meg, mely a vidékre is kifog terjedni. A terv szerint ugyanis szórakozva oktató előadásokat fog rendezni s szaktanfolyamokat tart majd. Ezeket az előadásokat mozgóképekkel kapcsolatban tartják s az úgynevezett Szabad Lyceumok ujjászervezését s széleskörű kiterjesztését fogják jelenteni e tanúságos és szórakoztatva, oktató mozgóképes matiné. Szarvason és környékén, hol a Szabad Lyceum éveken át kiváló sikerű előadásokat rendezett, a kormány kulturális mozgalma révén remélhetőleg teljes erővel fogja ismét megkezdeni a nép közművelődését szolgáló lelkes kulturmunkát annál inkább is, mivel az itt működő Szabad Lyceum a legbecsesebb kulturális intézménye volt a mi községünknek.

— **Aki az ország szétdarabolása miatt öngyilkos lett.** Pál József erdélyi, hűdelvei gazdálkodó önkézevel vetett végett életének, érző magyar szive nem tudta elviselni azt a retentő csapást, hogy ő is magyar földjét, amelyet nagyapái hagytak rá, most Romániához csatolják. Zsebében levelet találtak, melyben elmondja hogy most jött haza a frontról, sokat szenvedett a harctéren. Írásainak végszavai ezek:

Hazám szétdarabolása úgy fáj,
hogy nem tudtam elviselni. . .

A kolozsvári magyarságot nagyon megrendítette az eset és a szerencsétlen véget ért magyar gazda iránt tünnető módon nyilvánult meg a részvét. A virágok özöne hirdeti a sirján, hogy milliók szive érzi fájdalmát, ami sirba vitte.

— **Hogyan készül a hadikever?** Minden 2 kgr. liszthez 1 deka élesztő szükséges. A kovász oly nagy legyen, hogy legalább a sütendő liszt felét megkovászoljuk. Kovászolni kétszer kell, mindkétszer a kovász kemény legyen, e második kovászt 4 órával az első után kell készíteni. A tésztát nem kell keményre dagasztani. A kovásztétel pedig mindig meleg vízzel történjék.

— **Sok a kóbor kutya Szarvason.** A szarvasi utcákon Konstantinápolyt is megszégyenítő számmal láthatni a kóbor ebeket. Szinte csoportosan csatangolnak le és fel s eredeti látvány, amikor egy részök délben a főgymnáziumi alumneum előtt állapodik meg, hogy a konyhából kikerülő hulladékokon lakmározzanak. Mindenesetre ajánlatos lenne a gyepmestert mozgósítani, hogy megtisztul-

hassanak utcáink ez épen nem kívánatos négy'ábu csavargóktól.

— **Névtelen haramiák.** Csúnya, aljas tempó kezdi megint felütni fejét Szarvason. Tisztességes, példásan szerény és házias nevelésű uri leányok kapnak mocskolódo hangu durván sértegető leveleket. Mivel ezek az aljasságok gyakran ismétlődnek községünkben, a női becsület féltetlen megkívánja, hogy ezt a jellemtelen gazembereskedést ne tekintsék az inzultáltak magánügyének, hanem a rendőri nyomozó hatóság vegye kezébe e leveleket, szedje össze a gyanúsítottakat s a nyakoncsipett tettesen statáriális szigorral verje el a port.

— **Riadó a szarvasi utcákon.** Szombat egy hete, este 6 óra tájban midőn a sétálók tekintettel a statáriális nyugvási időre, hazafelé igyekeztek, megröppenve hallgatták azt a hirtelen támadt puskaropogást, mely a Deák-Ferenc utca felől hangzott s egy eltévedt golyó a Hitelbank sarkán le is vágódott. Mindenki valami vehemens vörösgárdista rohamra gondolt. A dolog magyarázata azonban egész más volt. Három illuminált állapotban levő diák legény az Arany János utcában egy őrjáráttal találkozott. Az öröknél az ifjak azonban vallomásuk szerint a fegyvereket nem látták így nem tudván, hogy őrjáráttal állnak szemben hetykében beszéltek az örökkel s csakhamar differenciák támadtak közöttük mire az ifjak az egyik őrfegyverét elvették s futásnak eredtek vele. Az örök utánuk lőttek. Az egyik lövés Szántó József telekkönyvvezető lakásának falát átfurván, a szobán keresztül futott. A másik az épen a közelben levő s haza igyekvő Vörös Béla hadnagy füle mellett sivlott el. Mig egy harmadik majdnem a fejen találta Piliszky Lajos tanítót, ki a katonáéknál tanult módszert alkalmazva nyomban hasravágódott, hogy a lövegek inkább felette, mint rajta keresztül futkározzanak. A főtoni levő polgári és katonai őrség, hallván a fegyverropogást rohamlápésekben sietett a harcszintér felé, de dolguk nem akadt már. A beszámíthatatlan állapotban levő három itjut letartóztatták és Gyulára átkísérték őket. A letartóztatás ellen Dr. Mázor Elemér ügyvéd mint védő előterjesztéssel élt amelynek valószínű eredménye az lesz, hogy az ifjakat szabadon bocsájtják akik igazában csak egy diákcsíny követek el de ami szomorú következményekkel is járhatott volna.

Laptulajdonos és kiadó:
Özv. SÁMUEL ADOLFNE

SÜVEGES JÁNOS kelmefestő és vegytisztító intézetét újból megnyitotta. Elfogad bármilyen néven nevezendő kelmék és ruhák festését és vegyileg tisztítását,

BAGINYI ENDRE nőiszabó, Belicey-utca 7 sz. alatt újból megnyitotta varodáját. Elvállal angol francia kosztümök, ruhák, bluzok aljak elkészítését és régi ruhák átalakítását is. Tanuló és varró leányokat fizetéssel fel vesz.

EGY

Újság kibordó

Jó fizetéssel felvételik.
Jelentkezni SÁMUEL könyvkereskedésben lehet.

Kiadó kovácsműhely

Egy jóforgalmu kovácsműhely haszonbérbe kiadó, Mesterszálláson (Szolnok megye.) özv. Kiss Józsefnél. Értekezni a helyszínen lehet.

Egy nagy sütő teknő megvételre kerestetik

Jelentkezni lehet I. ker. 17. szám.

Eladó gőzmalom!

A szarvasi határban, a kondorosi műút mentén szabadkézből eladó egy teljesen felszerelt gőzmalom.

Érdeklődők forduljanak

Dr. Keszty Ármán ügyvédhez
Szarvason, II. ker. 55.

Kondoroson a főtéren jó forgalmu rőfős és fűszer üzlet lakással együtt haszonbérbe kiadó, esetleg eladó.

Értekezni lehet Engel Tivadar tulajdonossal Békéscsabán
Baross-utca 32 szám alatt.

Andrási Dezső építész és vállalkozó haza érkezett, a háborukerdete óta szünetelő tervező és vállalati irodáját házában I. ker. 144. sz. alatt újból megnyitotta.

Eladók férfi, gyermek cipők. Csizma, fiu ruha és fiu télikabát. Két gyermek séta kocsia Görbe utca 90

C séplőgépet keresek 6-os, vagy 8-as magánjárót megvételre Bárdos Nándor ÖCSÖD.

Eladó több új tárgya Szvák Mihály

IV. ker. 195 házszám

Értesítés.

Kovács és bognár műhelyeinket megnyitottuk II. ker. Deák Ferenc utca 434 sz. alatt. Elvállalunk minden néven nevezendő ígás kocsik, szekerek és féderes kocsik (hintók) készítését és javítását pontos kivitelben. Ugyanott kovács és bognár tanoncok felvételnek. **DARIDA SAMU ÉS GYÖRGY** kocsigyártók
— 6—25 —

BORBÉLY és FODRÁSZ

üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő Borbély és fodrász üzletem II-ik ker. Kossuth utca 37 szám alatt (Szűcs József ur házában) megnyitottam. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve

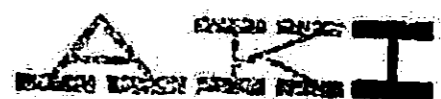
Janórik Lajos
borbély és fodrász.

Egy jó családból való fiut tanulónak felveszek.

Kifestült nő haját legmagasabb árban veszek.

Allig használt modern, gyönyörű hálószoba bútor

eladó; cím megtudható a kiadó-
..... hivatalban.

a „Szarvas és Vidéke“ lapját, mint előfizető pontosan nem kapná, jelentse a kiadóhivatalban.

